

41. zborovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije

Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi

Brežice, 1. in 2. oktober 2025

Trajanje posameznih referatov in predstavitev monografij je **15 minut**; čas, ki je v panelu na voljo poleg tega, je namenjen diskusiji o vseh referatih, s katero se zaključi vsak panel.

Trajanje vabljenih predavanj je **30 minut**; sledi 15 minut diskusije.

Kjer sta v istem časovnem okviru zaporedno navedena po dva panela, potekata vzporedno.

Sreda, 1. oktober

8:45–9:30: registracija udeleženk in udeležencev

9:35–9:55: slovesno odprtje 41. zborovanja slovenskih zgodovinarok in zgodovinarjev

10:00–10:45: vabljeno predavanje: *Pokristjanjenje in z njim povezane družbene spremembe na primeru Karantancev* (akad. dr. Peter Štih, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti)
diskusija

10:45–11:00: odmor

11:00–12:10: Upravljanje z živalmi – upravljanje z vodami: v družbenih kontekstih v zgodovini

moderator: dr. Žiga Zwitter, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Živinorejske tehnike v Kobilarni Lipica v 17. stoletju (Tadej Pavković, mag., doktorski študent)

»Živali ne poznajo meja«: mednarodno sodelovanje lovskih in ribiških organizacij v času hladne vojne (dr. Urška Strle, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper in Inštitut za kulturno zgodovino ZRC SAZU)

predstavitev monografije: Marta Rendla (ur.), 2024: *Potenciali in upravljanje vodá: med preteklostjo in sedanjostjo* (dr. Marta Rendla, Inštitut za novejšo zgodovino)

diskusija

11:00–12:10: Spreminjanje družbenogospodarskih razmer, spreminjanje dojemanja okolja – spreminjanje življenjskega sloga v 19. in 20. stoletju

moderatorica: dr. Urška Bratož, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper

Spremembe percepcije naravnega okolja skozi prizmo pomanjkanja v času prve svetovne vojne: šolstvo in ukrepi oblasti (Štefan Hadalin, mag., doktorski študent, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper)

Med zmožnostjo in idejo: prehranski imaginarij Dravske banovine (Tereza Prešeren, mag., doktorska študentka)

Pomen šolskega vrta v prvi polovici 20. stoletja (dr. Branko Šuštar, muzejski svetnik v pokoju)

diskusija

12:10–13:30: kosilo

13:30–15:15: Zgodovina poplav na Slovenskem od 19. stoletja do danes

moderatorica: dr. Meta Remec, Inštitut za novejšo zgodovino

Povodnji na Ljubljanskem barju tekom druge polovice 19. in prve polovice 20. stoletja (dr. Nataša Henig Miščič, Inštitut za novejšo zgodovino)

Poplave na Slovenskem v času prve Jugoslavije (dr. Ivan Smiljanić, Inštitut za novejšo zgodovino)

Poplave v Sloveniji leta 1948 in njihove posledice za kmetijska podjetja in ekonomije na Ljubljanskem barju (dr. Lev Centrih, Oddelek za zgodovino Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem in Inštitut za novejšo zgodovino)

Stoletne poplave v Sloveniji leta 1990 (dr. Marta Rendla, Inštitut za novejšo zgodovino)

Soočanje Slovenije s poplavami po letu 1991 (dr. Dunja Dobaja, Inštitut za novejšo zgodovino)

diskusija

13:30–15:15: Posameznik v skupnosti: prestiž, kolektivna solidarnost in nevarnosti

moderator: dr. Žiga Zwitter

Vremenska magija, predstave in čarovniški procesi (dr. Matevž Košir, Arhiv Republike Slovenije)

predstavitev monografije: Matevž Košir, 2024: »*Demonški ples na Kleku*«: ribniški čarovniški procesi v zgodovinskem okviru (dr. Matevž Košir, Arhiv Republike Slovenije)

Družbena vloga Adelme von Vay, velike humanitarke, zdravilke, svetovljanke in pisateljice (mag. Aleksandra Boldin, Gimnazija Slovenske Konjice, predsednica Zgodovinskega društva Konjice)

Medgeneracijski odnosi, družbeni prestiž in cesarska milost v zgodnjem novem veku: umor žene med izjemnim in tipičnim (dr. Dragica Čeč, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper)

diskusija

15:15–15:45: odmor s kavo

15:45–17:15: Digitalno zgodovinopisje: podatkovne baze – pregledovalniki – analize

moderatorica: dr. Kornelija Ajlec, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Avtomatizirana analiza srednjeveških notarskih listin s pomočjo umetne inteligence (dr. Massimo Sbarbaro, samostojni podjetnik)

Zapisniki razprav kranjskega deželnega zbora (1861–1913) in narodnega predstavništva v prvi Jugoslaviji (1919–1939) (dr. Alenka Kavčič, Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani)

Pregledovalnik zapisnikov parlamentarnih razprav kranjskega deželnega zbora (1861–1913) in narodnega predstavništva v prvi Jugoslaviji (1919–1939) (dr. Alenka Kavčič, Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani)

Korpus sPeriodika (dr. Vojko Gorjanc, Oddelek za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Inštitut za novejšo zgodovino)

diskusija

15:45–17:15: Infrastruktura v Alpah: od zamišljanja do izvedbe

moderatorica: Sara Šifrar Krajnik, mag., doktorska študentka, Inštitut za novejšo zgodovino
Alpska rečna krajina in hidroenergetska infrastruktura: hidroelektrarne v Zgornjesavski dolini in Radovljjski kotlini na začetku 20. stoletja (Sara Šifrar Krajnik, mag., doktorska študentka, Inštitut za novejšo zgodovino)

O percepcijah razmerij med človekom in naravo na podlagi primera hidroelektrarne Trnovo (dr. Janja Sedlaček, Inštitut za novejšo zgodovino)

Projekti visokogorskih turističnih središč v slovenskih Alpah po drugi svetovni vojni (dr. Peter Mikša, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; dr. Matija Zorn, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU)

diskusija

17:15–17:30: odmor

17:30–18:30: ogled historičnega Vodnega stolpa

18:30–19:30: vabljeni predavanja: *Adam Bohorič in Jurij Dalmatin med Posavjem, Ljubljano in nemškim prostorom: dolgotrajne zmote in nova spoznanja* (dr. Boris Golec, Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU)

diskusija

19:30–20:30: zbor članic in članov Zveze zgodovinskih društev Slovenije, v Vodovodnem stolpu

Četrtek, 2. oktober

8:00–8:25: registracija udeleženk in udeležencev

8:30–9:15: vabljeni predavanja: *Raziskovanje okoljske zgodovine: lokalni pristopi in globalne vsebine* (dr. Meta Remec, Inštitut za novejšo zgodovino)

diskusija

9:15–9:45: odmor s kavo

9:45–11:30: *Med strahom in pogumom: samomor kot simptom in odsev prostora in časa*
moderator: Štefan Hadalin, mag., doktorski študent, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper

Diskurzi o samomoru v 19. stoletju: primeri iz tržaškega urbanega prostora (dr. Urška Bratož, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper)

Samomor v dožemanju slovenske družbe od devetnajstega stoletja do druge svetovne vojne skozi spomine (dr. Irena Selišnik, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani)

Pogledi na partizanske samomore v socialistični Jugoslaviji (dr. Ivan Smiljanić, Inštitut za novejšo zgodovino)

Vaške zdrahe, ljubosumje in družinske tragedije: samomor v mikrozgodovinski perspektivi (dr. Meta Remec, Inštitut za novejšo zgodovino)

Samomor in žensko duševno zdravje: psihiatrične diagnoze in obravnava žensk v Sloveniji (1910–1945) (dr. Ana Cergol Paradiž, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani)

diskusija

9:45–11:30: Urbana zgodovina srednjega in zgodnjega novega veka

moderatorica: dr. Dragica Čeč, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper

Statuta Communis Iustinopolis (1423): nova kritična izdaja in možnosti raziskovanja (dr. Josip Banić, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper)

Skrb za urbani in primestni prostor v statutih mest severozahodne Istre (Trst, Milje, Koper, Izola in Piran, 13. do 18. stoletje) (dr. Darja Mihelič, redna profesorica in znanstvena svetnica v pokoju)

Poizkus predstavitve življenja koprškega plemstva na podlagi koprške vicedominske knjige številka 60 (1550–1557) (Urban Orel, mag., doktorski študent, Inštitut za zgodovinske študije ZRS Koper)

Požari in oblikovanje požarne varnosti v mestih na Kranjskem do konca 18. stoletja (Vanja Rupnik, mag., Arhiv Republike Slovenije)

diskusija

11:30–11:45: odmor

11:45–12:55: Kraške jame in njihov zgodovinski pomen

moderatorja: dr. Peter Mikša, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; dr. Matija Zorn, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU

Obiskovanje jam: najstarejša »turistična« dejavnost na Slovenskem (dr. Petra Kavrečič Božeglav, Oddelek za zgodovino Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem)

Kataster jam kot vir zgodovinskih informacij (dr. Jure Tičar, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU; dr. Matija Zorn, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU; dr. Peter Mikša, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani)

Terensko preučevanje potencialnih (po)vojnih grobišč v kraških jamah (dr. Jure Tičar, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU; dr. Matija Zorn, Geografski inštitut Antona

Melika ZRC SAZU; dr. Peter Mikša, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani)

11:45–12:55: *Ogledovanje, popisovanje, prilaščanje v družbenozgodovinskem kontekstu: med diskurzom in stvarnostjo na primerih iz gospodarstva in kulturne dediščine*

moderator: dr. Lev Centrih, Oddelek za zgodovino Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem in Inštitut za novejšo zgodovino

Zemljemerska odveza: franciscejski kataster in odprava podložništva v Habsburški monarhiji (Svit Komel, mag., doktorski študent, Oddelek za pravno zgodovino Pravne fakultete Univerze v Ljubljani)

Prekmurje kot žitnica Slovenije (dr. Jernej Kosi, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani)

Predmet, zaplemba in nastanek Zbirke predmetov iz Azije in Južne Amerike v Pokrajinskem muzeju Celje (1942–1964) (Davor Mlinarič, mag., Pokrajinski muzej Celje)

diskusija

12:55–14:00: ogled *Posavskega muzeja Brežice* (baročna/zgodovinska zbirka)

14:00–15:00: Kosilo

15:15–17:00: plenarna okrogla miza: *Valorizacija dokumentarnega gradiva ter kriteriji, po katerih arhivi določajo, kaj je arhivsko gradivo*

moderator: dr. Gregor Jenuš, Arhiv Republike Slovenije

kratki uvodni referati:

Fond ŠAL 2 – vpogled v družbeno okolje sredine 18. stoletja (dr. Julijana Visočnik, Nadškofijski arhiv Ljubljana)

Naravne nesreče in digitalno arhivsko gradivo (dr. Žiga Koncilija, Arhiv Republike Slovenije)

Okoljska zgodovina zgodnjega novega veka po »obskurnih« in »pomembnih« tipih arhivskega gradiva: primer iz zgodovine ptic na Štajerskem (dr. Žiga Zwitter, Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani)

okrogla miza, sodelujoče in sodelujoči: dr. Žiga Koncilija (Arhiv Republike Slovenije), dr. Tanja Martelanc (Pokrajinski arhiv v Novi Gorici), Vanja Rupnik, mag. (Arhiv Republike Slovenije), dr. Jože Škofljanec (Arhiv Republike Slovenije), dr. Julijana Visočnik (Nadškofijski arhiv Ljubljana) in mag. Hedvika Zdovc (Zgodovinski arhiv Celje)

diskusija

17:00–17:15: odmor

17:15–17:45: podelitev častnega članstva Zveze zgodovinskih društev Slovenije